

Vláda zvýšila od srpna jen základní výměru důchodů

„Od srpna mně byl zvýšen starobní důchod, ale procentní výměra důchodu zůstala stejná. Byl mně správně zvýšen? Vždycky se zvyšovala přece procentní výměra. Jak zjistím, kolik mám dnes brát? Můj důchod po srpnové valorizaci činí 8.575 Kč a předtím jsem bral 8.105 Kč. Dále by mne zajímalo, zda valorizaci dostane i manželka, která odchází do důchodu až v prosinci 2008?“

A.V., Nymburk

Podle nařízení vlády č. 211/2008 Sb., o druhém zvýšení důchodů v roce 2008, byla zvýšena od srpnové důchodové splátky pouze základní výměra vypláceného důchodu, a to z 1.700 Kč na 2.170 Kč, tj. o 470 Kč měsíčně. To se týká všech druhů důchodů, tedy starobních, plných invalidních, částečných invalidních, vdovských a vdoveckých důchodů. Jestliže občan, který se dotazuje, pobíral důchod ve výši 8.105 Kč, znamená to, že jeho důchod sestával ze základní výměry 1.700 Kč a procentní výměry 6.405 Kč. Základní výměra mu byla od srpna zvýšena o 470 Kč na 2.170 Kč. Připočteme-li k tomu procentní výměru 6.405 Kč, činí jeho důchod po srpnové valorizaci správně 8.575 Kč, což také pobírá. Důchod mu byl tedy zvýšen správně.

Na rozdíl od dřívějších valorizací, kdy se procentní sazbou zvyšovala především procentní výměra důchodů podle zásady „čím vyšší důchod, tím vyšší zvýšení“, se tentokrát zvyšovala naopak jen základní výměra. Ta je jednotná pro všechny důchodce a druhy důchodů. Smyslem bylo, aby každý dostal přidáno stejně bez ohledu na výši pobíraného důchodu, protože růst inflace a tedy cen, např. energií, se dotkl v zásadě všech stejně.

Zvyšují se nejen již vyplácené důchody, ale také ty, které budou teprve přiznány. Manželka tazatele, která má odejít do důchodu až koncem roku 2008, tedy s několikaměsíčním zpožděním po valorizaci, nemusí mít žádné obavy, že 470 Kč k důchodu nedostane. Do všech důchodů přiznávaných později se bude nová základní výměra automaticky započítávat. Nařízení vlády totiž stanoví, že se takto zvyšují nejen důchody přiznané před 1.8.2008, ale také, že základní výměry důchodů přiznávaných po 31.7.2008 činí 2.170 Kč. Není tedy třeba kvůli zvýšení důchodu urychlovat odchod do důchodu.

Vdovský důchod se ještě krátí v souběhu s jiným důchodem

„Zemřel mně manžel a zůstala jsem sama. Nevím, jak všechno budu platit, zvláště při neustále se zvyšujícím nájmu, energií a cen potravin. Kolik budu po manželovi pobírat? Slyšela jsem, že polovinu jeho starobního důchodu. Měl po srpnové valorizaci starobní důchod 12.724 Kč a já mám plný invalidní důchod ve výši 7.350 Kč měsíčně.“

N.K., Praha 10

Podle § 51 zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, činí výše procentní výměry vdovského (a stejně tak je tomu u vdoveckého důchodu) 50 % procentní výměry starobního nebo plného invalidního důchodu, na který měl nebo by měl nárok manžel (manželka) v době smrti, nebo 50 % procentní výměry částečného invalidního důchodu po požiteli tohoto důchodu, který ke dni smrti nesplňoval podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod.

Jestliže manžel pobíral starobní důchod ve výši 12.724 Kč, činila procentní výměra jeho důchodu 10.554 Kč. 50% z ní činí 5.277 Kč. To je výše vdovského důchodu tazatelky. Neznamená to však, že v této výši vdovský důchod bude pobírat.

Zákon o důchodovém pojištění totiž v jiném paragrafu (§ 59) stanoví, že jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu a na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu anebo sirotčího důchodu, vyplácí se nejvyšší důchod v plné výši a z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry.

Znamená to tedy, že tazatelka bude pobírat svůj plný invalidní důchod ve výši 7.350 Kč měsíčně, neboť je vyšší, než důchod po manželovi, a polovinu procentní výměry vdovského důchodu, tj. 2.639 Kč ($5.277 \text{ Kč} \times 0,50 = 2.638,5 \text{ Kč}$). Základní výměru k vdovskému důchodu pobírat nebude, neboť ta je již součástí jejího plného invalidního důchodu a náleží při souběhu důchodů jen jednou a to k vyššímu důchodu. Celkem tedy vdova bude měsíčně dostávat 9.989 Kč.

JUDr. Zdeněk Hájek, Rada seniorů